

MIHÁLY ATYA ÉSZAKRA MEGY

A szívem csaknem kiugrott, amikor Margit nénje a csontos öklével megdöngette az ablakomat:

– Polgármester úr, polgármester úr, jöjjön gyorsan, gyilkolják a Mihály atyát!

Ekkor már volt bennem néhány kisfröccs, nem röstellem, keményen hajtok egész nap, így amikor hazaérek, lassú és elégedett mozdulatokkal kifűzöm a cipőm, kioldom a derékszíjamat, a kezem ügyébe helyezek egy üveg olaszrizlinget és egy palack szikvizet, lassacskán leengedem a torkomon a hideg itókát, és a nap folyamán először megengedem magamnak, hogy egy picikét laza legyek.

Harminc éve viszem a hivatalt, a népek szeretnek, tudják, hogy minden pillanatban a boldogulásukon jár az eszem, kinek mi baja, kinek van állásra vagy segélyre szüksége, kinek kell a gerincserve miatt felhasogatni a tüzelőjét, házi ápolót keríteni neki, esetleg valamiféle protekciót a vadászkompanya főorvosánál.

Tudják, hogy megépült a járda, megszépült az óvoda, jó orvost szereztem a szolgálati lakásnak, a városi embert lépre csaló szépségű háznak köszönhetően. Amikor azt építettük, éreztem némi bizonytalanságot a környezetemben, suttogták néhányan, hogy „magának építetteti”, de nem sértődtem meg, legalábbis nem mutattam, mennyire rosszul esik ez a hálátlan beszéd, aztán rájött a nép, hogy nekünk bizony saját doktorunk lett, a rivális falvak pedig a kefét eszik az irigységtől, no, ezután a korábbiánál is hangosabban kiabálták jó előre, hogy

– Jó napot, polgármester úr! Hogy szolgál a kedves egészsége?

Én persze szokásom szerint ilyesmit feleltem:

– Miként is lehetnék rosszul, ha magát látom Margit nénje? – És mosolyogtunk egymásra, hiszen cinkosok voltunk, orvost szerezünk, és ahogy a lakosság szám örömeimre gyarapodik, Istenemre mondom, előbb-utóbb patikát is keríttek valahogyan.

Szóval mindent tudnak ezek, talán azt is, hogy sok évvel ezelőtt, amikor még olajozottan fordult a kulcs a zárban, számon tartottam, melyik gólya alatt meleg a fészek, de szigorúan csak azokat, amelyekben egyedül árválkodott a hosszú csőrű szépség.

Nos, így az se volt titok, hogy miután lejjebb görgetem a zokni szarát, már nem ildomos megzavarni pihenésemben, így tényleg rettenetes dolog történhetett, ha Margit néjje a reumás válla dacára majdnem beszakítja az ablakkeretet.

A plébános urat megtámadták, szóval itóka ide vagy oda, gépkocsiba pattantam, de amire odaértem, a jóra való atya már biztonságban pihegett, mézsféher bőre világított a zseblámpám fényében, a homlokán veríték gyöngyözött, és kézzel-lábbal tiltakozott a gondolat ellen, hogy megszervezzem bántalmazói üldözését. Mert a latrok a plébánia udvarában, a fagyal takarásából lestek rá, és ki tudja, hová vezet mindez, ha sikolyait és nyögéseit meg nem hallják a Kultúrból hazafelé tartó foltvarróköri asszonyok. Talpraesett fehérnépek voltak, megcsapkodták táskáikkal a két símaszket viselő támadót, akik a maradék eszükhöz visszatérve futva mentették az irhájukat.

Előfordul egy kis verekedés, késelés a legjobb községekben is, pláne búcsúkor, amikor sokat tölt magába a férfinép, de most nem volt itt se temetés, se esküvő, arra végképp nem ismerek példát, hogy a falu papját érje atrocitás, nálunk még a jegyzőt sem verik meg soha, a símaszk használatát pedig különösen tájidegen, ijesztő jelenségnek értékeltem.

Kérdezgettem a jó atyát, de csak cikázott a tekintete köztem és a körzeti megbízott között, és ekkor kezdtem sejteni, hogy mi lehet a helyzet. Hazaküldtem a rend derék őré, pláne, hogy legalább annyira rémültnek tűnt, mint a papunk, az atyának pedig felvettem, hogy a Jóisten bizonyosan méltányosan bírálja el, ha most mi ketten meg-dézsalmáljuk a misebort.

A második pohár után kiszínesedett a Mihály atya arca, fürkésztett egy darabig, talán felidézte azokat a nehéz mondatokat, amelyeket fürgébb koromban a tömjénszagú gyóntatófülkében suttogtam el, és a bocsánatot nyert emberi gyarlóságaim emléke a településvezetői léteimből kiolvasztotta esendő mivoltomat. Vagy csak a fejébe ment az ital. Mindenesetre meglágyult a tekintete, és kiszakadt belőle:

– A Bözse.

A kép összeállt, pillanat alatt elillant a rizling savanykás mámora.

– A Bözse – ismételt. Erre bólintott.

A Bözse átokként ült a falun. Nem tisztelt az senkit, még engem se. Fejeseikkel pajzánkodott, így miután ittasan az árokba csúszott, még azután is vezethetett. Szerte a vármegyében. Úgy ivott, mint egy férfi. Úgy dobálta a dartsot a kocsmában, mintha oda született volna. A férje és a fia (ez utóbbi szégyenletesen hasonlított a tisztességben megőszült körzeti megbízottunkra), szóval, a családja úgy táncolt,

ahogyan füttyült. És akit kinézett magának, annak addig járt a nyakára, amíg meg nem szerezte.

Azért, mert erős volt a férfi vagy okos vagy gazdag, vagy befolyásos. Esetleg ferde volt az orra, vörös a haja, akármilyen. Bármi. Szégyen az ilyesmit kimondani, de Bözse alighanem fehérmájú lehet. És végtelenül kitartó. Senki nem képes ellenállni neki. Talán csak én. Mert engem tisztel. Valamennyire.

Együttérzően bólintottam, újratöltöttem a poharakat. És ekkor Mihály atya vallani kezdett. Évekig nem volt semmi baj, de egy nap, szóval, egy olyan nap, amikor eszébe jutott sok minden, elsősorban az, hogy nem lesz gyermeke, kihal a vérvonala, magányos elmúlás várja az idős papok otthonában, nos, ahogyan az lenni szokott ilyen esetekben, egy kicsit többet ivott a megszokottnál, és ez pechjére a vasárnapi mise előtti órákra esett. Így aztán a szertartás alatt botladozott picinykét a nyelve, és ami a legrosszabb, mindvégig tiszta tudattal érzékelte, hogy a hívek remekül szórakoznak a helyzetten. No, gondolt benne a bor egy merészet, és már mondta is:

– Drága híveim, ezt a misét én rettentően elcsesztem, de kárpótollak benneteket egy rohadt jó litániával. – (Nem teljesen ezeket a szavakat használta, de hát a tisztelet szelídebb szinonimákat követel.)

És ekkor a harmadik sorban ülő, szemérmetlen dekoltázsával kérkedő Bözse szemében megvillant valami, majd két nap múlva megjelent falunk plébánosánál azzal, hogy össze szeretné állítani a családfáját, segítsen neki keresgélni a templomi anyakönyvekben. Aztán addig hajlongott az egyik hatalmas kötet sárguló lapjai fölél, mondván, hogy nehezen betűzi a kézírást, amíg Mihályból előrobbant a férfi. Innét megszaporoztak Bözse kutatásai, majd a támadás előtt néhány nappal feltette az „i”-re a pontot azzal, hogy a kocsmában harsányan kijelentette: „...akinek olyan tehetsége van, mint a Mihály atyának, annak vétek reverendát viselnie” (a tisztelet ismét szelídebb kifejezést igényelt).

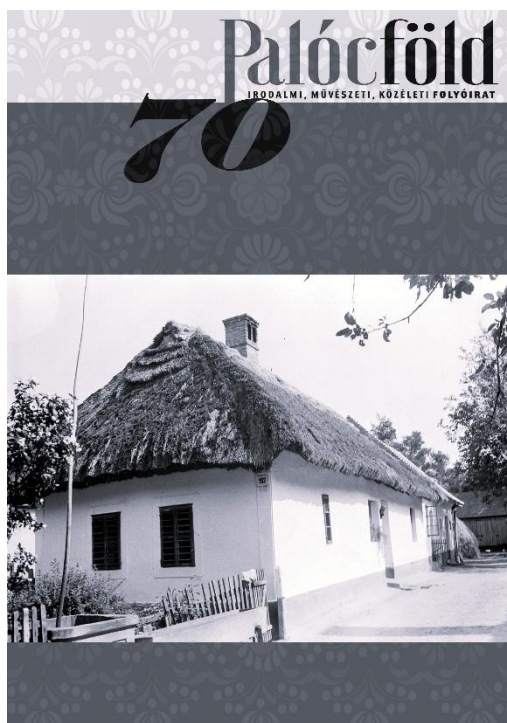
Ami pedig a kocsmában elhangzik, az tényként járja be a települést, és Bözse sokat látott családjának ez már több mint elég volt, de Mihályban az is felmerült, hogy talán az ellenkezője történt, és a nő mesterkedett addig, amíg a férje és a fia bosszúra nem adta a fejét, mivel ő a kocsmai pletykát követően többé nem támogatta Bözse kutatási igényeit.

Hallgattam a jó atyát, izogattunk, búslakodtunk, ő a lelke és a jó híre miatt aggódott, én meg a falu békéjét féltettem. Megragadtam tehát a vállát, a szemébe néztem, azzal az őszinteséggel, ami négy palack jóféle száraz fehér után már megállíthatatlanul felszínre tör:

– Ide figyelj, Misi! Ez a nő soha nem száll le rólad. A misén meg kiröhögnek a népek. Mondok én neked valamit. Menj el a püspök atyához, és tárd fel őszintén a vétkedet. Rajtad már csak ő segíthet.

Így aztán Mihály atya rövidesen két faluval odébb kapott feladatot, de nem tartott sokáig a nyugalma, mert egy nap meglátogatta Bözse, és mivel hiába dörmöbölt az ajtaján, bedobálta a plébánia ablakait.

Mihály nem tört meg, ismét a püspökhöz járult, aki felismerve a helyzet tartóhatatlanságát, az ország másik felében, sok száz kilométernyi távolságra szerzett neki plébániát, és bár ott három községet kell istápolnia, végre nyugalomra lelhet. Hiányzik a jó papunk. Ha Bözse nem lenne, biztosan el tudnám intézni, hogy visszajöhessen. De rajta még az idő se fog. Így csak annyit tehetek, hogy minden évben, húsvét előtt küldök Mihálynak egy karton olaszrizlinget a távoli Palóc-földre, segítse magányát a messzeségben, ahol *ily regényes dolgok nem történnek*.

Kispál Benedek borítóterve

A Palócföld 70 képzőművészeti pályázaton III. helyezést elért alkotás